

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

stále narůstá počet pedagogických pracovníků, kteří se ve své praxi setkávají a pracují s dětmi s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ). Pro podporu a pomoc pedagogickým pracovníkům a dětem s OMJ s adaptačním a integračním procesem, s rozvojem jazykových dovedností a s komunikací vzniká mnoho podpůrných materiálů. Patří mezi ně také obrázkové kartičky.

Naším cílem nebylo vytvořit další podobné kartičky, kartičky vedoucí k rozvoji slovní zásoby. Zaměřili jsme naši práci na oblast komunikace, a to na komunikaci mezi dítětem a pedagogickým pracovníkem i mezi dětmi navzájem, a také na vyjádření základních potřeb a pocitů dítěte.

Domníváme se, že pro práci s kartičkami není potřeba žádný návod.

Máme pro vás několik doporučení, nápadů a inspirace pro co nejefektivnější práci s kartičkami, aby jejich využívání přineslo požadované výsledky, co největší podporu a pomoc a také radost z práce vám i dětem.

- Kartičky by měly být volně dostupné dětem a pedagogickým pracovníkům ke komunikaci.
- Jestliže budou kartičky důsledně používat pedagogičtí pracovníci, budou je používat i děti, dokud to pro ně bude snazší než mluvená čeština.
- Kartičky mají za cíl pomoci dítěti v počáteční komunikaci týkající se jeho základních potřeb a začlenění do nového prostředí, napomáhají zbavit se počátečních obav a stresu. Využívejte je ale i v dalším období pro poskytování vizuální podpory při jazykovém vzdělávání.
- Postavičky si pojmenujte, aby se z nich staly pro děti kamarádi.
- Kartičky doplňte fotografiemi konkrétního prostředí vaší mateřské školy a jejího okolí, fotografiemi všech zaměstnanců školy, se kterými děti přicházejí do styku, kartičkami nebo fotografiemi znázorňujícími situace denního režimu a předměty denní potřeby.
- Vysvětlete ostatním dětem ve třídě smysl, význam kartiček a možnosti práce s nimi. Vytvořte si pravidla a zapojte do používání a práce s kartičkami děti tak, aby se mohly aktivně zapojovat do pomoci dítěti s OMJ ve třídě, jeho začleňování, podpory komunikace a jazykového rozvoje.
- Snažte se o co největší spolupráci s rodinou dítěte s OMJ, ukažte, jak s kartičkami pracujete. Dejte rodičům možnost vysvětlit dítěti význam jednotlivých kartiček v jejich rodném jazyce.
- Používání obrázkových kartiček vždy doprovázejte jazykovým projevem, snažte se o zjednodušení jazyka a zřetelnost jazykového projevu, o trvalost a systematickosti. Obvyklé instrukce užívejte v ustálené podobě, používejte spisovnou slovní zásobu. Můžete slovní vyjádření doplňovat gesty, využívat mimiku.
- Sadu kartiček můžete využívat také při pobytu venku (zahradu, vycházka, výlet). Pro tyto účely je vhodné kartičky zalaminovat a svázat (provázkem, kroužkem).
- Děti s OMJ se rychleji unaví, musí vydávat mnoho energie na pochopení a vstřebávání nového prostředí a nových podnětů. Budou pomalejší ve vykonávání instrukcí než jejich čeští vrstevníci. Buďte trpěliví!

Dítě je schopné rozvíjet své jazykové dovednosti, jestliže k tomu má vhodné příležitosti, podnětné prostředí, když se cítí jistě a bezpečně, je přijímáno a respektováno, cítí podporu a ve třídě vládne přátelská a důvěrná atmosféra.

Možnosti významu a použití komunikačních kartiček dítětem s OMJ, ostatními dětmi ve třídě a pedagogickými pracovníky

1. Prosím. Prosím tě. Prosím vás.
2. Mám žízeň. Potřebuji se napít. / Máš žízeň? Chceš se napít?
3. Potřebuji na záchod / Potřebuješ na záchod? Dojděte si na záchod.
4. Nerozumím. Nevím. / Nerozumíš? Nevíš? Já ti nerozumím. Nevím, co chceš.
5. Hlásím se. Něco potřebuji. Něco chci. / Přihlaste se. Zvedněte ruku.
6. Potřebuji smrkat. Mám rýmu. Chtěl bych kapesník. / Chceš kapesník? Vysmrkej se. Vezmi si kapesník.
7. Potřebuji si umýt ruce. Jdu si umýt ruce. / Potřebuješ si umýt ruce? Jdi si umýt ruce. Jdeme si umýt ruce.
8. Jdu si vyčistit zuby. / Jdeme si čistit zuby.
9. Jdu si utřít ruce. / Potřebuješ si utřít ruce? Utři si ruce. Utíráme si ruce.
10. Mám hlad. / Máš hlad? Jdeme jíst. Jíme. Dobrou chuť.
11. Potřebuji se svléknout, je mi horko. Potřebuji se obléknout, je mi zima. Potřebuji pomoc s oblékáním, svlékáním. / Chceš se svléknout, obléknout? Potřebuješ pomoc se svlékáním, oblékáním? Převlékáme se. Jdeme se oblékat, svlékat.
12. STOP. Kartička slouží k zastavení čehokoliv – probíhajících činností, nevhodného chování. Dítě i pedagogický pracovník ji mohou použít v momentě, kdy se jim něco nelíbí.
13. Líbí se mi. Oceňuji. Souhlasím. Mám rád. Chci. / Líbí se ti to? Souhlasíš? Máš rád...? Chceš?
14. Nelíbí se mi. Nesouhlasím. Nemám rád. Nechci. / Nelíbí se ti to? Nesouhlasíš? Nemáš rád...? Nechceš?
15. Je mi zima. / Je ti zima?
16. Je mi horko. / Je ti horko?
17. Bolí mě břicho. Není mi dobře. Je mi špatně. / Bolí tě něco? Je ti dobře?
18. Je mi smutno. Stýská se mi. Něco se stalo, je mi to líto. / Je ti smutno? Stýská se ti? Stalo se něco?
19. Mám radost. Cítím se dobře. / Máš radost? Máš dnes dobrou náladu? Cítíš se dobře?
20. Potřebuji se pomazlit. Potřebuji obejmout. Chci si k vám sednout (blízkost někoho druhého). Chci plyšovou hračku. / Chceš plyšovou hračku? Chceš si ke mně sednout? Potřebuješ klid?
21. Pojď si hrát. Můžete si hrát. / Chceš si hrát? Chceš si s námi hrát?
22. Půjč mi, prosím. Dej mi, prosím. Můžu dostat? Můžu si vzít? / Chceš si vzít? Chceš půjčit?
23. Sedneme si na koberec, na zem.
24. Sedneme si ke stolečku, na židli.
25. Jdeme odpočívat. Jdeme spát.
26. Jdeme ven. Jdeme na zahradu. Jdeme na hřiště.
27. Potřebuji jít do šatny. Můžu si to odnést do šatny – do skříňky? / Potřebuješ jít do šatny? Jdeme do šatny. Běž si to uložit do šatny – do skříňky.
28. Můžu jít s tebou? Dej mi, prosím, ruku. Chci jít s tebou. / Chceš jít se mnou? Chytněte se za ruce. Udělejte dvojice. Seřadte se.